

- undrings -
de

F R I F A G B E V E G E L S E .

2.des. 1944

4. rg.

Tragedien i Nord-Norge

Meldingene fra Nord-Norge i de siste ukene har gitt oss et ganske klart bilde av hvilke grufulle skjendselsgjerninger tyskerne og quislingene har gjort seg skyldige i der opp. Desverre må vi være forberedt på at tragedien vil tilta i omfang utover vinteren. Aldeles motbydelig er det å lese quislingpressens hykleriske og lagnaktige agitasjon omkring "evakueringen". Å tale om ordinær evakuering i denne forbindelse er den rene hån. Det som befolkningen i Nord-Norge utsettes for er deportasjon. Og denne deportasjon utføres på en så brutal og hjerteråtende måte at den selv for den spesielle tyske form for "krigføring" betegner rekord i bestialitet. I hvert fall i vårt land. Syd-Sveriges største avis, Göteborgsposten, gir i en leder følgende skildring av deportasjonen: "Politi, gestapo og soldater har jaget innbyggerne ut på landeveiene, stuet dem sammen i fiskerbåtene, truet dem ombord i tyske slaveskip og fraktet dem sydover til byer som før var fullt til trengsel av tyske soldater, til byer som ikke hadde mat og klar engang til sine egne innbyggere og langt mindre hadde boplass til flere. De syke overlates hensynsløst til sin skjebne eller de brennes sammen med de hus de bor i. Barn skiller fra foreldre, mange dør, andre kastes over bord, endel skytes fordi de ikke adlyder... alle fryser i ishavssvormene og den arktiske kulden." - Såvidt Göteborgsposten. Meldinger til de svenske aviser forteller for øvrig at de tyske kommandomyndighetene i Nord-Norge har overlatt ødeleggelsesarbeidet til SS-troppene, antagelig fordi de ikke var sikre på at Wehrmachtroppene skulle utføre ødeleggelsen med tilstrekkelig grundighet.

Nord for Tromsø er det nå bare små grupper av befolkningen igjen og Tromsø, som i alminnelighet har ca. 12.000 innbyggere, har nå fått bortimot 40.000.

For fiskeriene betyr deportasjonen etter alt å dømme at det ikke blir noe av hverken Finnmarks-fisket eller Lofotfisket. Ca. 75% av all den torsk som hvert år ble fanget langs Norges kyst skrev seg fra Finnmarks- og Lofotfisket.

Overbøddelen Terboven og den tyske øverstbefalende i Nord-Norge, Rendulic, har i et opprop ikke lagt skjul på at ødeleggelsene nordpå skal gjennomføres grundig. Det heter i oppropet at "alle sådanne innretninger som husly, befordringsmidler og forrådslagre av levnetsmidler må ødelegges eller bringes bort. Dermed blir befolkningen i dette område fratatt eksistensgrunnlaget slik at den for å opprettholde livet må evakuere..". Deportasjonen skal være en slags tysk militær forholdsregel. Tyskerne gjør landet til en ørken og driver befolkningen ut for at den ikke skal få høve til å støtte de norske og allierte tropper som deltar i frigjøringen av vårt land. I et opprop fra Hjemmefrontens Ledelse understrekkes det at "våre landsmenn i nord har dratt konsekvensen av dette. Der det er noen sjangse til å komme unda tyskerne og opprettholde livet til befrierne når fram, der klorer de seg fast til stedet. Heller ikke vi må støtte tyskerne i deres militære planer. Vi må ikke gjøre oss delaktige i den største krigsforbrytelse som ennå er begått i vårt land. Vi må ikke hjelpe de nazistiske organisasjoner med deporteringen. Denne er og blir nazistenes sak, ansvaret for de tusener av menneskers ned er deres." Parolen fra Hjemmefrontens Ledelse er derfor: "Vi kan ikke innlate oss på hjelpevinkomhet som fremmer realiseringen av deportasjonen. En individuel hjelp til mennesker i ned er dat alle gode nordmanns plikt å vite."

Den svenske regjering har fulgt samme linje som den norske hjemmefront. Svenskene er mer enn villig til å ta imot og hjelpe nordmenn som kommer til Sverige for å bli der inntil videre, men de vil ikke være med på noen "hestesjøtrafikk" fra Narvik til Trondheim. - Den

... svenske regjering har forsvarig med beundringsverdig raskhet tatt forholdsregler for å hjelpe de mange flyktninger som kommer over Finnmarksvidda. Fly og militærpatruljer er i virksomhet langs grensen, hvor hittil mer enn 5000 er kommet over, men mange er allikevel blitt offer for vinterkulden og stormene.

Tyskernes hemmelige våpen.

Et mindre antall "flyvende bomber" (V 1) kommer framleis over London, men tapene av menneskeliv er bare omkring 10% av hva de var isommer. Flybombene fraktes nøyendel av veien på store umoderne tyske bombefly og startes fra dem. Treffsikkerheten er derfor enda mindre enn før og britene har lært å skyte ned de fleste på veien. Endel av disse og av rakettbomben

V 2 settes nå også inn mot Paris, Nord-Frankrike og Antwerpen. Rekkevidden er 240 km. top hastigheten 60 km/tim. "V 1" er et fly med reaksjonsdrift. Luftstrømmer inn gjennom klaffventiler i foreenden av et rør over flykroppen, blandes med bensindamp som sprøyes inn v. hjelpe av pressluft, tendes og idet blandingeneksplooderer lukkes klaffventilene av overtrykket og forbrenningsgassen skytes ut av rørets ende. Flyet drives frem av rekylen. Det foregår opp til 45 eksplosjoner i sekundet. Robotflyene holder retningen ved hjelp av et magnetkompass og tre gyroskoper (omtrent som i en torpedo). Hver 10. V 1 er utstyrt med radiosender, slik at tyskerne med peilestasjoner kan konstatere hvor de havner. Sprengladningen er 1 tonn. "V 2" er en kjemperakett som veier ca 14 tonn. Et mindre antall av den er til stadighet kommet over Sør-England og London i et par måneders tid. Sprengladningen er litt kraftigere enn i "V 1", men bare en brøkdel av de engelske 5-tonnsbombers. Gjennomslagskraften er enorm, men sidevirkningen er liten, da bomben stilles nesten loddrett ned fra stratosfæren med en fart som er betydelig større enn lydhastigheten. "V 2" kan hverken høres eller sees før nedslaget. Drivmidlet er olje og flytende luft eller surstoff (som koker ved ca. 200 kuldegrader). Raketten blir derfor sterkt avkjølet og dekket av et islag.

K r i g s s i t u a s j o n e n.

I vest har de allierte også i siste uke hatt de største fremgangene på frontens søravsnitt mellom Luxemburg og Sveits. Tredje am. arme har her passert Saar-elva og står mer enn 5e km øst for floden etter å ha inntatt Merzig. Saarlautern står for fall. Hovedstaden i Saarområdet, Saarbrücken, er også truet - nr dette skrives står amerikanerne 18 km. fra byen. Lenger syd brøt 7. arme i førige uke gjennom Vogeserpasset ved Zabern (Saverne) etter å ha inntatt Saarebourg, hvor det ble tatt 3000 fanger. Deretter falt festningsbyen Strassburg etter et kombinert fransk-amerikansk framstøt. Strassburg er hovedstaden i Alsace og har nærmere 200.000 innbyggere. Tyskerne klorer seg enda fast i noen festningsomrider i byens østligste del, hvor en stor bro leder over Rhin. 7000 tyskere ble tatt tilfange i Strassburg. Amerikanske tropper strømmer nå ut over slettelandet øst for Vogeserne og de tyske troppene i dette avsnitt mellom 3. og 7. arme er nesten helt avskåret og lider store tap. - På vestfrontens nordligste del kjemper tyskerne desperat for å stoppe general Dempseys framstøt mot Ruhrs industriområder. Den tyske lommestasjon for Maas, ved Venlo, er trengt sterkt sammen. Lenger syd har amerikanerne på et par steder gått over Roer og harde kamper foregår i utkanten av Düren og Jülich, Hürtgen og en rekke landsbyer er tatt. De er alle blitt jevnet med jorden under de voldsomme kampene. - - En regner at det nå kjemper 1½ million allierte soldater i linje på vestfronten mot 6-800 tyske. Tyskerne kan ikke lenger føre "elastisk forsvar" hvis de da ikke vil risikere å miste Tysklands viktigste industriområder og oppgi den skanse som Siegfriedlinjen og Rijn utgjør. Tyskernes fordel er at de enda kan støtte seg til festningsbelter og at de har kortere tilførselslinjer enn de allierte. De engelske og amerikanske mekaniserte avdelinger og deres totallt overlegne flyvåpen kan bare komme til full utfoldelse når været er godt. Noen dagers frost og klarvar kan bli av avgjørende betydning for Eisenhowers muligheter til definitivt å bryte

gjedam den tyske fronten. De allierte generaler har allerede nå brukt ammunisjon som de hadde beregnet å bruke i februar-mars. Hver måned avfyrer deres kanoner 6 millioner granater mot de tyske stillingene. Det centrale problem for vestmaktene er derfor forsyningstjenesten. - I øst har russerne i Ungarn tatt jernbaneknutepunktet Hatvan NØ for Budapest og fortsatt frammarsjen mot hovedstaden. I Tsjekkoslovakias østre del er en rekke tettbebyggede strok befridd. Byen Kascau er på russiske hender. - Tito har erobret flere byer i Vest-Serbia, samt havnebyen Bar i Montenegro. - I Italia går britiske og polske tropper på bred front mot elva La Mone. Vadelinger av 5. armé har tatt Montebelvedere. De tyske tapene i Italia i løpet av det siste halvåret beløper seg til 15 divisjoner, 56000 fanger er tatt, 34000 tyske soldater er falt og 104000 er såret, 140.000 kv. km er befridd.

Finnland og Nord-Norge. Under tilbaketoget i Nord-Finnland har tyskerne svidd av ikke mindre enn 10.000 hus. Reuter melder fra Stockholm at den tyske "brendte jords taktikk" nå har nådd Lvngen-avsnittet og korrespondenten mener at tyske ne har planer om innen jul å legge Nord-Norge øde helt ned til Mosjaen. Finnene har på sin framrykning langs svenskegrensen mot Skibotn nådd så langt mot nord-vest at de truer Kilpisjervi, like øst for Treriksrysja. I Kirkenes har 1500 nordmenn fra distriktet omkring Varanger meldt seg til krigstjeneste for å ta del i kampene mot tyskerne.

En engelsk hvitbok som nylig er utkommet, forteller at det hittil er produsert 102000 fly, 35000 kanoner, 25000 tanks og 5700 skip i England under krigen, 4½ million mann står under våpen.

I Belgia er den indre krisen skjerpet etter at kommunistene og en kjendt fagforeningsmann trakk seg ut av regjeringen. Generalstreik ble proklamert tirsdag, men det ser ut til at det ikke er lykkes å gjennomføre streiken. Pierlot har fått store fullmakter av nasjonalforsamlingen med 116 mot 125 stemmer.

under flukten og det er kanskje grunnen til at den er betydelig mindre treffsikker enn "V 1" til tross for at den er utstyrt med fine styremekanismer. "V 2" sendes mot England fra et område omkring Haag. Det tyder på at rekkevidden ikke er større enn for "V 1", men man vet at tyskerne har eksperimentert med en meget større raketttype av samme sort. Den veier ca. 60 tenn og har antagelig tilsvarende rekkevidde. Tyskernes nye, hurtiggående små ubåter ser ut til å være blitt en fiasko. Ubåtene senkningene satte ny bunnrekord i oktober. Tyskernes nye jagerfly med reaksjonsdrift er heller ikke blitt noen suksess. De har en hastighet av 800 km/tm og fabelaktig stigeevne, men de er vanskelige å manøvrere. Flere av dem er allerede blitt skutt ned. Vestmaktene har også reaksjonsfly, som har gjort god nytte ved bekjempelsen av flyvende bomber.

Det franske sosialistparti har avholdt sin første kongress etter befrielsen av Frankrike. Kongressen fant sted i Paris i midten av november. Deltagerne ble hilst velkommen av Felix Gouin, formannen i det franske nasjonalråd. Som gjester møtte Auricil Crabe fra det sosialdemokratiske parti i Sveits, Harold Loski fra Labour Party, Lambert fra de østerrikske sosialdemokrater og de Brouckère fra det belgiske arbeiderparti. Det franske partis formann, Bracke, opplyste under kongressen at man så sent som 30. september i år hadde fått brev fra Léon Blum, som da var ved god helse. Den kjedte franske sosialist Grumbach holdt en tale om den kommende fred og erklærte at Tyskland etter krigen måtte stille arbeidskraft til disposisjon for gjenopbygningen av de områder som er ødelagt av de tyske armene, men taleren uttalte seg mot de forslag som var kommet fram om at visse deler av Tyskland skulle annekteres. Svenska Norgeshjälpen har besluttet før jul å sende 75000 par støvler til Norge, beregnet for skolebarn. Spania og Franco. Den tidligere spanske innenriksminister, Miguel Maura, som for en tid siden opp-

fordret Franco til å gi av; han overfor Reuter uttalt: "Hele det spanske folk ønsker indre fred. Det må dannes et overgangsministerium som kan berede veien for en republikansk styremøte." Maury ventet svar på sitt forslag i begynnelsen av desember. - Franco har på sin side hatt flere ute i London for å skape et godt forhold til de spanske republikanere.

Hjemmefronten.

En del av de studentene som i sin tid ble deportert til Tyskland er nå kommet tilbake til Norge. Det dreier seg visstnok om ca. 60 mann. De fleste er syke og medtatt etter fangenskapet.

Nye store sprengninger er foretatt på en rekke steder i Oslo og omegn. Natt til forrige fredag ble stillverket på Lillestrøm og Alnabru sprengt. Likeledes inntraff det en eksplosjon i forsikringsselskapet Frams gård i Bygdø Alle. Samme natt inntraff det store eksplosjoner på Akers mek.verksted og på

Nyland. På Aker ligger Taiwan (5500 tonn) på bunnen en tysk 10.000 tonner ble skadet av brand og Tromma (5000 tonn) står på land. På Nyland ble Kaprin (3200 tonn) sprengt og Arna (5000 tonn) er gått på grunn. Under og etter eksplosjonen på Aker oppførte tyskerne seg som ville. De skjøt med skarpt på en stor del av arbeiderne, som forsøkte å komme seg vekk fra en spisesal på verftet til et sikrere oppholdssted lengre vekk. - Mandag kveld gikk Svenska Kulelagerfabrikens lager i Keugensgt. 13 i luften.

Spediteur Wilhelm Bøe har i lengere tid vært tyske sivilpersoner behjelplig med forsendelse til Tyskland av matvarer m.v. som er undratt den norske sivilbefolking. Blandt massevis av andre kolli ekspederte han f.eks. forleden dag 200 kg. sukker til en politioffiser Preiss i Stettin. Wilhelm Bøe vil ikke bli glemt. Det samme gjelder alle andre "nordmenn" av samme type.

Rasjoneringskortene. Som alle vil huske truet hazi-myndighetene ivir med at de unggutter som ikke ville få seg registrere til arbeidsmobilisering, skulle nektes rasjoneringskort. Hjemmefrontens ledelse så seg derfor nødsaket til å la en avdeling

av hjemmestyrkene beslaglaege en lastebil med et tilstrekkelig antall kort 9.nug. Myndighetene har siden gjort fullt tilbaketog overfor Ledelsens ultimatum om at kortene bare ville bli levert tilbake hvis restriksjonene ble hevet. Restriksjonene er blitt hevet og de beslaglaaede kort er derfor suksesivt sendt tilbake. En god larepeng for Naringsdepartementet.

Vi er kommet over et brev fra Landsleder Fossum som klart bekrefter den fortvilelse og hjelpeleshet som propagandaleder Eriksen ga uttrykk for i det PM som vi refererte et utdrag av for to uker siden. Fossums brev er dat. 13.nov og stilet til landesgruppen-leiter Wchrli, Stortingsgt, 28. Brevet meddeler at det er nedsatt et propagandautvalg bestiende av Fossum, Egil Kyrre, Asbjørn Ingeberg, Finn Holst Eines, Oddvar Wriksen, Rolf Jahrmann og Birger Aamodt. - Fossum skriver: "Propagandautvalget har hatt sitt første møte den 2.11.44 og her var også Landsorganisasjonens arbeidsutvalg tilstede. Utvalgets medlemmer var enstemmig om at kunne man ikke løse noe på de restriksjoner som idag gjelder i forbindelse med lønns-situasjonen, anser en det høiest å sette noen ny propagandaaksjon ut i livet." - "I motsatt fall(d.v.s. hvis det ikke blir noen lønnsrøkning for arbeiderne) anser en her i Landsorganisasjonen at den aksjon som eventuelt kan settes ut i livet, bare vil bli en ny flom av fraser som idag umulig kan gjøre noen som helst virkning."

Med dette innrokker Fossum ganske klart at all den agitasjon Landsorganisasjonens kommisariske ledelse tidligere har satt isving bare har vrt en flom av fraser. Disse fraseflommene har vrt helt nyttelösse. Derfor mener han det er overflidig med noen ny flom. Vi er oppriktig talt helt enig med landslederen i dette. Fossums brev slår fullstendig ihjel alle de yrgylete pistandene han selv har servert om at arbeiderne har sluttet mannjamt opp om den kommisariske-ledelsen, at denne ledelsen har utført store ting for arbeiderne o.s.v. Alt dette har bare vrt fraser - det er til og med nå Fossum blitt klar over. Arbeiderne har visst det helt siden undtagelses-tilstanden i 1941. Og derfor vil de ha en ny